

Que veure a Sant Jaume d'Enveja

Passejant per Sant Jaume d'Enveja

Al terme municipal hi ha nombrosos edificis aïllats de gran interès, relacionats amb l'activitat agrícola: Vil·la Tomàs (1920), amb porxo i columnes clàssiques; Vil·la Emília, amb un forn de pa i una boca de cisterna; el Mas de la Torrassa, el Mas de Paillal, el Mas d'Illa de Riu o el Mas d'Algueró als Muntells en són alguns exemples. També porxos i rentadors, estan integrats al paisatge, tot humanitzant-lo i atorgant-li una gran bellesa visual.

Un altre edifici de la vila, de caire religiós, és l'església parroquial de Sant Jaume, construïda a principis del segle XIX i d'estil neoromànic, que compta amb un petit campanar d'espadanya.

Aigües amunt de Sant Jaume d'Enveja i repartit entre el seu terme i el d'Amposta, s'hi troba el petit nucli de Balada, un dels més antics del delta de l'Ebre i on es pot contemplar el baladre de Balada, catalogat com a arbre monumental i de gran interès.

Els principals atractius que ofereix Sant Jaume d'Enveja són, però, els relatius als paratges naturals. El riu o gola de Migjorn, antiga desembocadura de l'Ebre, que actualment es

comporta com una llacuna esdevé el mirador més alt del Delta, que ofereix una panoràmica inigualable de l'[illa de Buda](#) –amb un variat ecosistema d'aus marines i oberta al visitant amb accés restringit– i els seus voltants.

A la zona de la desembocadura hi ha un àrea de lleure amb taules i seients, zona d'ombra i espai per jocs infantils i proper a aquest indret hi ha la llacuna de l'Alfacada, lloc de nidificació de gran nombre d'aus.

Una platja que disposa de zona naturista és la [platja del Serrallo](#), on l'amplitud de l'espai i la tranquil·litat de l'entorn, la converteixen, junt amb la [platja de Migjorn](#), en un indret de relax i gaudi del temps. A prop de la platja del Serrallo es troba la llacuna de la Platjola, de grans dimensions i una forma allargada molt característica.

El cultiu de l'arròs amb la regularitat dels seus camps, que canvien la seua aparença, en funció de l'època de l'any, confereixen una gran bellesa al paisatge de la zona, que compta amb una cooperativa agrícola amb un molí d'arròs, on es pot veure el procés de transformació d'aquest cereal. Al carrer de Carles I, hi trobareu el [Centre d'Interpretació de les Barraques del Delta](#), que pretén conservar i difondre el patrimoni històric i etnològic de Sant Jaume d'Enveja i del Delta.

A- Balada.

El petit nucli de Balada, aigües amunt de Sant Jaume, és repartit entre els termes de Sant Jaume d'Enveja i Amposta. Sembla ser un dels nuclis de població més antics del delta de l'Ebre. S'hi pot contemplar el baladre de Balada, catalogat com arbre monumental.

B- Villa Emília

Edifici de planta rectangular, aixecat vora la carretera de Sant Jaume a Amposta, pel camí del cementiri, abans d'arribar a Balada. Consta d'una sola planta, el sector que mira a la carretera està destinat a vivenda i l'altre a magatzem. Construcció senzilla seguint el model popular, amb obertures rectangulars. Les finestres obertes a la façana i la part posterior estan enreixades. La coberta és a dues vessants de teula àrab i carener en sentit longitudinal. Davant l'edifici hi ha una esplanada i a l'altra banda un forn de pa i la boca d'una cisterna, situada possiblement sota l'espai esmentat davant la casa. El forn es conserva sencer, encara que amb esclatxes a la base i la volta. Consta d'una base de maçoneria sobre la qual s'aixeca la colta del forn, feta amb totxo.

C- Villa Tomàs

Edifici que marca el final de la població de Sant Jaume en direcció a Balada. Aïllat, presenta una estructura de planta rectangular amb un porxo a la façana principal i un cos que agafa l'amplada de l'edifici original i el porxo, adossant-se a l'extrem oposat a la carretera.

L'edifici consta de planta baixa i pis. El tipus de construcció és el tradicional de la zona, amb teulada a doble vessant amb el carener en sentit longitudinal. La façana que mira a la carretera es troba arrebossada sense emblanquinar, presenta una balconada de dues obertures a nivell del primer pis i amaga el perfil de la teulada sota un plafó, continuació del mur, de remat mixtilini. El porxo, per la seva distribució, podria ser un element de cronologia lleugerament posterior. Està sostingut per columnes d'inspiració clàssica, amb fust estriat, que descansen a la vegada sobre una barana balustrada que fa de separació de l'espai exterior. L'interior s'ha adaptat a les necessitats actuals, sense alterar massa la disposició original.

D- FÀBRICA DE SIFONS ALBACAR

Conjunt format per diferents edificis al voltant d'un espai central obert. El principal inclou la fàbrica, a la planta baixa, i la vivenda dels propietaris al primer pis. Els altres són utilitzats com a magatzems. La construcció és bàsicament de maó arrebossat i pintat. L'edifici principal és de planta rectangular i teulada a dues vessants en sentit longitudinal. Destaca la balconada correguda del primer pis, que agafa tres portes de sortida, dues de fusta.

L'edifici és de finals del segle XIX, quan la família es traslladà a viure al lloc, possiblement en relació amb l'existència de les salines. La fàbrica data de 1944. Anteriorment a la planta baixa hi havia la vivenda i al primer pis les habitacions. Actualment el negoci és dirigit per J. A. Albacar, fill del fundador Juan Albacar Boilo.

E- Centre d'Interpretació de les Barraques del Delta

Les **barraques** eren construccions humils, senzilles, resistents i funcionals, que guardaven un gran equilibri ambiental i paisatgístic amb l'entorn natural del Delta per que era on s'aconseguien les matèries bàsiques per a construir-les: brossa, canya, fang i fusta. Estan documentades des de l'**edat mitjana** i van tindre la seua màxima expansió entre finals del s. XIX i els inicis del s. XX, coincidint amb l'extensió del cultiu de l'arròs. Als anys 1960, les millors condicions de vida de la gent, els nous mitjans de transport (cotxe, furgoneta i motocicleta, van substituir cames, carro i bicicleta) i els nous materials de construcció (ciment, tovot, uralita) van propiciar el seu abandonament.

Durant la dècada de 1980, però, les barraques tradicionals (especialment les habitades pels **pagesos** de l'arròs) van convertir-se en un dels **símbols** del Delta.

Als anys 1990 va revifar la seua construcció per a nous usos: casa de pagès, centre d'informació, sala d'exposició, segona residència, restaurant. (Informació 977 702 954)

F- Oficina de Turisme de Sant Jaume

C/Carles I, 22

Tel. 977 478 056

G- Casa de l'illa de Buda

Edifici de planta quadrangular encarat al mar i cobert amb teulada a doble vessant. Té tres façanes amb vàries portes allindades, com les finestres i els forats de les golfes. Te adossada l'Església de l'illa de Buda, de planta rectangular amb teulada plana a doble vessant. L'interior no té cap mena de decoració ni arquitectònica ni pictòrica. Actualment la fan servir de magatzem. Dues pilastres flanquegen la façana que, a més, té un petit rosetó. La porta d'entrada és arquejada deixant una mena de pseudo timpà.

Es construí a les darreries del segle XIX amb totxos fets in situ del mateix fang del Delta, cuits en un forn fet expressament per a tal motiu. La construcció de la capella és posterior a la del mas, i data de començaments del s. XX.

H- Illa de Buda.

Amb unes 1.200 ha d'extensió, l'Illa de Buda, situada a l'extrem est del Delta, representa un dels paradigmes de la seva conservació, amb una gran varietat d'ambients naturals extensos i ben conservats, que acullen nombroses poblacions d'ocells aquàtics. Visita restringida.

I- Riu Migjorn.

El Migjorn és una antiga desembocadura de l'Ebre que voreja l'Illa de Buda al llarg de 3,5 km i que, en l'actualitat, es comporta com una llacuna. Accessible amb vehicle, al riu Migjorn es poden observar els ocells que contínuament circulen entre l'Illa de Buda i l'Alfacada, des d'un dels observatoris més alts del Parc Natural. A la desembocadura es troba una àrea d'esbarjo amb taules i bancs, rostitors, zona d'ombra i espai de jocs infantils. A prop es troba la llacuna de l'Alfacada, lloc de nidificació de gran quantitat d'aus.

J-K- Platges.

Sant Jaume d'Enveja disposa d'extenses platges desertes, com la de Migjorn o la del Serrallo – aquesta, amb una zona naturista–; l'amplitud dels espais i la tranquil·litat de l'entorn les converteixen en el lloc ideal per relaxar-se i gaudir del temps. Prop del Serrallo hi ha la llacuna de la Platjola, amb 61 ha i una forma allargada molt característica.

L- Els Muntells

Els Muntells és una Entitat Municipal Descentralitzada, està situat a la part sud del Delta de l'Ebre, prop de la màniga de terra anomenada «El Trabucador», que forma la península dels Alfacs, on es concentren les més variades espècies d'aus, tant aquàtiques com terrestres.

El nom del poble ve de «munts d'arena», ja que els primers pobladors es van instal·lar de forma disseminada en les petites dunes que s'havien format a la zona.

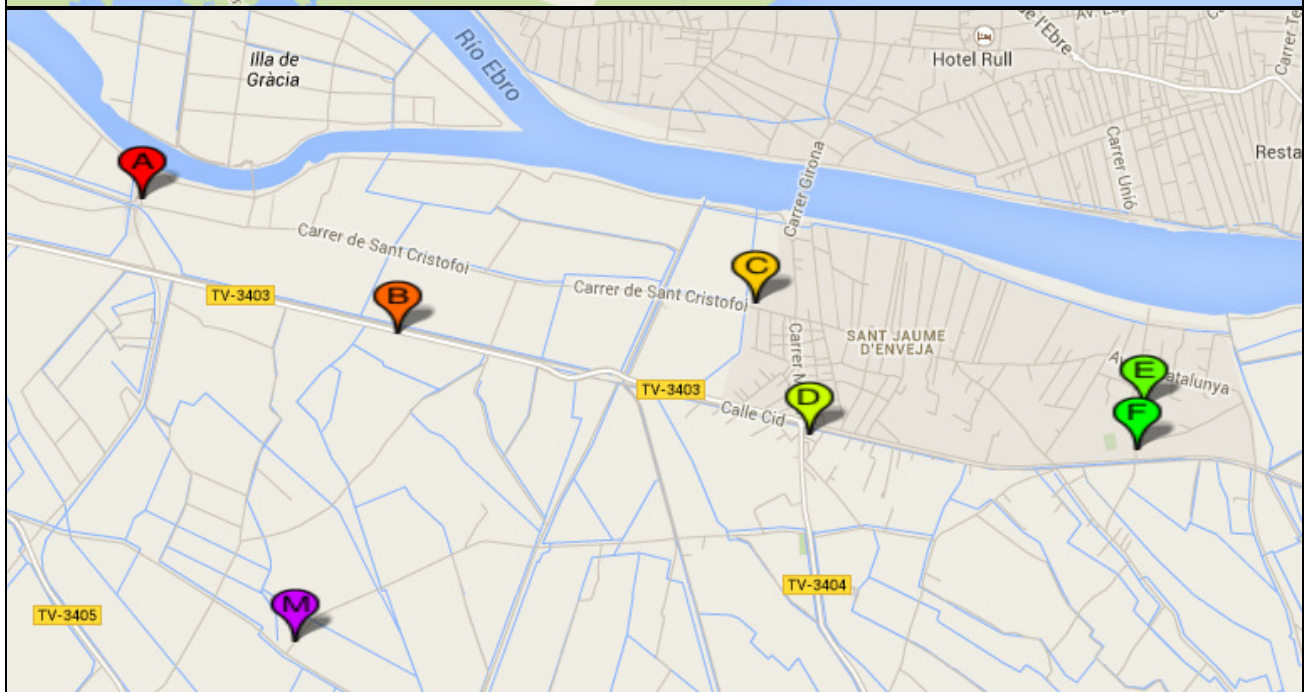
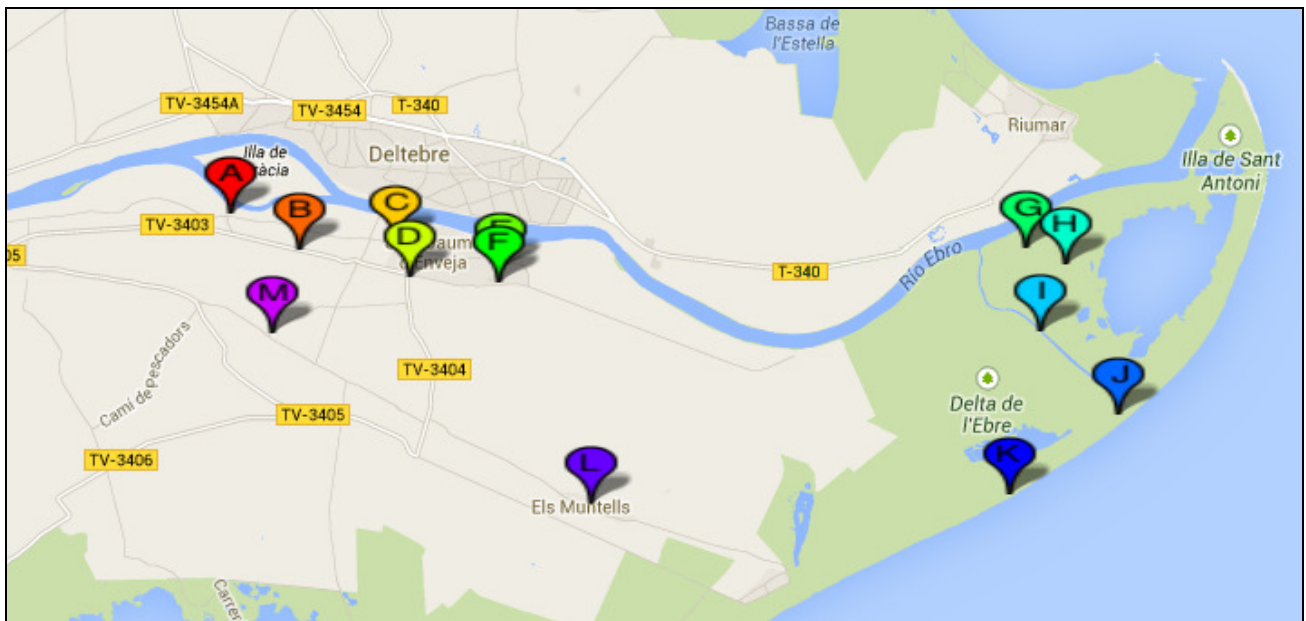
Llocs destacats:

A la **plaça de la Vila** es troben **l'església parroquial i l'edifici de l'Ajuntament**, es disposa d'un gran auditori, **casal, centre Cultural, Biblioteca, àrea recreativa amb serveis i barbacoes**, on s'ubiquen continuadament tot l'any (menys el més d'agost) les trobades d'autocaravanes.

M- Maset Obert (Finca de la Xula)

Masia d'un sol pis, de planta rectangular realitzada en pedra i teulada a doble vessant. El més interessant és el forn de pa, de forma semiesfèrica sobre una base quadrada. Aquest tipus de forn és típic de les masies i cases antigues del terreny, ja que cada família pastava i coïa el seu propi pa.

- Balada
- Villa Emília
- Villa Tomàs
- Fàbrica de sifons Albacar
- Centre d'Interpretació
Centre d'Interpretació de les Barraques del Delta
- Oficina de Turisme
- Casa i església de l'Illa de buda
- Illa de Buda
- Riu Migjorn
- Platja de Migjorn
- Platja del Serrallo
- Els Muntells
- Maset Obert (Finca de la Xula)